

Inhoud

Woord vooraf 7

Waar wachten we op? De Middeleeuwen 11

Hebban olla vogala nestas hagunnan 11

Het middeleeuwse literaire landschap 12

Hendrik van Veldeke 13

Ridderromans 14

Geestelijke literatuur 16

Reisverhalen 20

Didactische dichters 21

Van den vos Reynaerde 23

Het vroegste toneel 25

De eerste rederijkers 27

Slaet op den trommele. De zestiende eeuw 29

Nederlands humanisme 29

Van rederijkerij naar Renaissance 30

Dichters in de Opstand 34

De opbouw van de landstaal 36

't Kan verkeren. De zeventiende eeuw 39

Amsterdamse dichters 39

De Muiderkring 43

Emblemata 45

De opmars van het proza 47

Geestelijke lyriek 49

Libertijnen en spijtoptanten 52

De strijd om het toneel 53

Hoe genoeglijk. De achttiende eeuw 57

De 'pruikentijd' 57

Avonturen en schandalen 59
Voorvechters van de rede 61
De ontdekking van het gevoel 63
Wolff, Deken en andere schrijfsters 64
Revolutie in de letteren 67

Gevoel, verbeelding, heldenmoed. De negentiende eeuw 68

Willem Bilderdijk en de Romantiek 68
De historische en de humoristische literatuur 69
Tegen de Romantiek 73
De mannen van De Gids 74
Multatuli 76
De literatuur in Vlaanderen 77
De Beweging van Tachtig 79
Daum en Couperus 83
De sociale kwestie 84

Jongens waren we. De twintigste eeuw 86

Nescio en Elsschot 86
Het modernisme 87
Vorm of vent 92
Slauerhoff, Bordewijk en Vestdijk 94
Vlaanderen 97
Bloem en Achterberg 98
Verzet en rebellie 100
De jaren vijftig 103
Democratisering van de literatuur 107
De jaren zestig 108
Experiment en traditie 111
De jaren zeventig 113
Liederen van schijn en wezen 117
Van der Heijden en Kellendonk 119
Fin de siècle 122

Verder lezen 127

Register op auteurs en anonieme werken 128

Register op auteurs en anonieme werken

- Aafjes, Bertus 21, 104
 Achterberg, Gerrit 99-100
 Afflighem, Willem van 19
 Aiol 14
 Alberdingk Thijm, J.A. 75
 Alberts, A. 107
 Alphen, Hieronymus van 62-63, 67
 Andreus, Hans 104, 108
 Anslo, Reyer 51
 Antwerps liedboek 32
 Arends, Jan 114
 Arion, Frank Martinus 114
 Armando 108
 Arturs doet 15
 Asselijn, Thomas 55
 Assenede, Diederik van 15
 Bakhuizen van den Brink, R.C. 75
 Barbarber 108
 Barlaeus, Caspar 36, 38, 44, 54
 Barnard, Benno 122
 Bastelaere, Dirk van 122
 Beets, Nicolaas 69, 72-73, 75, 80
 Bekker, Balthasar 61
 Beatris 19-20
 Bellamy, Jacobus 63-65
 Benali, Abdelkader 123
 Bergh, Herman van den 89
 Berghe, Jan van den 8
 Bergmann, Anton 71
 Bernagie, Pieter 55
 Bernlef, J. 108
 Beverwijck, Johan van 48
 Biesheuvel, Maarten 113
 Bijns, Anna 8, 31
 Bilderdijk, Willem 67-69, 73, 112
 Binnendijk, D.A.M. 92-93
 Blaman, Anna 103
 Bliscappen van Maria 26
 Bloem, J.C. 82, 98-99
 Boendale, Jan van 22-23
 Bom, Emmanuel de 79
 Bonset, I.K., zie Christian Küpper
 Bontekoe, Willem Ysbrantsz. 48
 Boon, Louis Paul 106
 Bor, Pieter 40
 Borchgravinne van Vergi 25
 Bordewijk, F. 94-95, 103
 Bosboom-Toussaint, A.L.G. 70, 75
 Bouazza, Hafid 123
 Boudier-Bakker, Ina 87
 Boutens, P.C. 81-82
 Braak, Menno ter 93-94, 96
 Braga 71
 Brakman, Willem 118
 Brands, G. 108
 Brandt, Geeraerd 50
 Brandt Corstius, Hugo 122-123
 Bredero, Gerbrand Adriaensz. 39-40, 43, 54
 Brederode, Jan van 18
 Broeck, Walter van den 123
 Broeder Geraert 19
 Brouwers, Jeroen 113
 Bruggen, Carry van 91-92
 Brune, Johan de 49
 Brusselmans, Herman 123
 Burnier, Andreas, zie C.I. Dessaur
 Burssens, Gaston 89, 94
 Busken Huet, Conrad 75-76, 80
 Buysse, Cyriel 79
 Campert, Jan 100
 Campert, Remco 100, 104, 112-113
 Camphuysen, Dirck Rafaelsz. 49-51, 59
 Canaponi, Patrizio, zie A.F.Th. van der Heijden
 Carmiggelt, Simon 110
 Cats, Jacob 36, 46, 48
 Claus, Hugo 107, 119
 Clercq, Willem de 68-69

- Comburgse handschrift 28
 Coninck, Herman de 122
 Conscience, Hendrik 70, 78
 Coolen, Anton 113
 Coornhert, Dirck Volckertsz. 37-38, 47
 Costa, Isaäc da 68-69, 75
 Coster, Dirk 92
 Coster, Samuel 39, 41, 44
 Couperus, Louis 7, 83-84
 Cremer, Jan 108, 111
 Cremer, J.J. 85
 Daalberg, Bruno 71
 Daisne, Johan 103
 Datheen, Petrus 49
 Daum, P.A. 83
 De Beweging 86
 De bruiloft van Kloris en Roosje 42
 De Gids 74-75, 80, 85
 De Haagsche Robinson 60
 De Historie van den vier Heemskinderen 28
 De Hollandsche Robinson 60
 De Nieuwe Gids 79-83
 De reis van Jan van Mandeville 20
 De reis van Sinte Brandaan 20
 De Revisor 116-117
 De Stijl 89
 De Walchersche Robinson 60
 Decker, Jeremias de 50
 Deken, Aagje 64-65, 67
 Delft, Dirc van 18
 Dene, Eduard de 33
 Dermoût, Maria 107
 Dessaur, C.I. 114
 Dewulf, Bernard 122
 Deyssel, Lodewijk van 75, 79, 82
 Die buskenblaser 25
 Die hexe 25
 Die hystorie van Reinaert die vos 28
 Die riddere metter mouwen 15
 Dits van den tanden 25
 Doesburg, Theo van, zie Christian Küpper
 Doolaard, A. den 93
 Dousa, Janus 36-37
 Dorrestein, Renate 123
 Douwes Dekker, Eduard 76-77
 Drie daghe here 25
 Drost, Aernout 69-70
 Ducal, Charles 122
 Durlacher, G.L. 123
 Duyse, Prudens van 78
 Eeden, Frederik van 71, 79, 82-83
 Een Geusen lieden-boeckken 35
 Een schoon liedekens-boeck 32
 Effen, Justus van 57
 'Egidius, waer bestu bleven' 27
 Egmondse Willeram 13
 Elburg, Jan G. 104
 Elckerlijc 26
 Elsschot, Willem, zie Alfons de Ridder
 Emants, Marcellus 82, 114
 Enquist, Anna 126
 Erasmus, Desiderius 29-30, 36
 Esmoreit 25
 Eyck, P.N. van 82
 Faverey, Hans 115, 122
 Feith, Rhijnvis 64
 Ferguut 15-16
 Ferron, Louis 8
 Focqenbroch, Willem Godschalk van 53
 Forum 94-95, 97-98
 Frank, Anne 101
 Friedman, Carl 123
 Gard Sivik 108
 Geel, Jacob 73-75
 Geeraerts, Jef 110
 Genestet, P.A. de 71, 80
 Gerhardt, Ida 123
 Gerlach, Eva 116
 Gerretson, F.C. 91
 Gezelle, Guido 51, 78-79, 122
 Gijssen, Marnix 97
 Gilliams, Maurice 98
 Giphart, Ronald 125
 Gloriant 25
 Goens, Rijklof Michaël van 8
 Goeverneur, J.J.A. 71
 Gorter, Herman 81-82, 85
 Gossaert, Geerten zie F.C. Gerretson
 Greshoff, Jan 94, 96, 98
 Grönloh, Jan 86, 114
 Groot, Hugo de 36, 40
 Groote, Geert 29
 Grunberg, Arnon 125
 Gruuthuse-handschrift 27
 Haagse liederenhandschrift 28
 Haan, Jacob Israël de 92

- Haasse, Hella S. 103, 114-115
 Hadewijch 8, 17
 handschrift-Van Hulthem 25-26
 Hanlo, Jan 104
 Harduwijn, Justus de 51-52
 Haren, Onno Zwier van 60-61
 Haren, Willem van 60-61
 Harmsen van der Beek, F. ten 113
 Hart, Maarten 't 113, 117
 Hasebroek, J.P. 72
 Haverschmidt, François 72
 'Hebban olla vogala nestas hagunnan' 11
 hee, Miriam Van 116
 Heere, Lucas d' 33, 35
 Heeresma, Heere 113
 Heijden, A.F.Th. van der 119-120
 Heije, Jan Pieter 75
 Heijermans, Herman 85
 Heinsius, Daniel 38, 40-41, 59
 Heinsius, Nicolaas 36, 59
 Helmers, Jan Frederik 73-74
 Hemmerechts, Kristien 123
 Hermans, W.F. 8, 53, 95, 102-103, 106, 113, 125
 Herreman, Raymond 97
 Hertmans, Stefan 123
 Herzberg, Abel J. 101
 Herzberg, Judith 101, 116
 Het Getij 89
 Hildebrand, zie Nicolaas Beets
 Hildegasberch, Willem van 22
 Hillesum, Etty 101
 Hofdijk, Willem 75
 Hoofdakker, R.H. van den 116
 Hooft, P.C. 8, 39-45, 48, 50, 55, 59
 Hoop, Adriaan van der 69-70
 Hotz, F.B. 113-114
 Hout, Jan van 36-37
 Hulst, Jan van 27
 Huydecoper, Balthasar 58
 Huygens, Constantijn 36, 38, 44, 46, 50
 Jong, Oek de 116
 Joyce & Co 114
 Junius, Hadrianus 40-41
 Karel ende Elegast 14-15
 Kate, J.J.L. ten 71, 80
 Kellendonk, Frans 8, 116, 120-121
 Kempis, Thomas a 29
 Kinker, Johannes 73, 112
 Klikspaan, zie Johannes Kneppelhout
 Kloos, Willem 80-82
 Kneppelhout, Johannes 7, 69, 71-72
 Komrij, Gerrit 112-113
 Koolhaas, Anton 107
 Kooiman, Dirk Ayelt 116
 Kopland, Rutger, zie R.H. van den Hoofd-
 akker
 Kossmann, Alfred 123
 Kouwenaar, Gerrit 104-105, 111-112, 115, 122
 Krabbé, Tim 123
 Krol, Gerrit 123
 Küpper, Christian 89
 Laet, Jan Alfried de 78
 Lanceloet en het hert met de witte voet 15
 Lancelot-compilatie 15
 Langendijk, Pieter 56-57
 Langendonck, Prosper van 79
 Lanoye, Tom 123
 Lanseloet 25
 Lantsloot vander Haghedochte 15
 Lateur, Frank 79
 Ledeganck, Karel Lodewijk 78
 Leeuwen, Jan van 18
 Leidse Willeram 13
 Lennep, Jacob van 69-71, 75-76
 Leopold, Jan Hendrik 82, 94
 Linde, Gerrit van de 71
 Lippijn 25
 Lipsius, Justus 36
 Lodenstein, Jodocus van 49-50
 Loosjes, Adriaan 69
 Loots, Cornelis 73
 Loo, Tessa de 126
 Looy, Jacobus van 80
 Loveling, Rosalie 78
 Loveling, Virginie 78
 Lucebert 104-106, 122
 Luyken, Jan 45, 58-59
 Maanen, Willem G. van 118
 Madoc 25
 Maerlant, Jacob van 8, 21-22, 47, 59
 Man, Herman de 113
 Mander, Karel van 38, 47
 Mariken van Nieumeghen 26-27
 Marnix van St. Aldegonde, Philips van 35-36
 Marsman, Hendrik 90-91, 95

- Martinet, J.F. 62
 Marugg, Tip 122
 Matsier, Nicolaas 116
 Maurik, Justus van 71
 Meer, Vonne van der 122
 Meijer, Ischa 125
 Meijsing, Doeschka 116-117
 Meijsing, Geerten 114
 Meinkema, Hannes 114
 Mennes, Paul 125
 Merken, Lucretia van 65
 Merwede, Matthijs van der 52
 Meteren, Emanuel van 40
 Meyer, Lodewijk 54-55
 Michiels, Ivo 111
 Min, Neeltje Maria 113
 Minco, Marga 101, 123
 Minne, Richard 94
 Moens, Petronella 65
 Mont, Pol de 78
 Moor, Margriet de 123
 Möring, Marcel 123
 Morriën, Adriaan 123
 Mulisch, Harry 105-107, 123-124
 Multatuli, zie Eduard Douwes Dekker
 Mutsaers, Charlotte 124-125
 Naeff, Top 87
 Nazareth, Beatrijs van 16-17
 Neidhartspel 25
 Nescio, zie Jan Grönloh
 Netscher, Frans 82
 Nijhoff, Martinus 87-93, 122
 Nijlen, Jan van 94, 98-99
 Nolens, Leonard 122
 Noot, Jan van der 33-34
 Nooteboom, Cees 117-118
 Nuis, Aad 121
 Oberski, Jona 116, 123
 Ogier, Guillian 55
 Oltmans, J.F. 70
 Opzoomer, Adèle 70
 Ostaijen, Paul van 87-89, 94, 105
 Oudshoorn, J. van 87, 114, 118
 Paaltjens, Piet, zie François Haverschmidt
 Paap, Willem 83
 Paemel, Monica van 122
 Palmen, Connie 59, 125-126
 Paradijs, Cornelis, zie Frederik van Eeden
 Pels, Andries 55
 Penninc 15
 Perk, Jacques 81
 Perron, E. du 61, 84, 93-95, 97, 99
 Pleysier, Leo 122
 Plomp, Hans 113
 Poirters, Adriaen 46
 Poot, Hubert Kornelisz. 59, 66
 Post, Elisabeth Maria 65-66
 Potgieter, E.J. 75, 113
 Potter, Dirc 22
 Presser, Jacques 101
 Raes, Hugo 113
 Reael, Laurens 43-44
 Renout van Montelbaen 14, 28
 Reve, Gerard 84, 93, 101-103, 106, 108-111, 125
 Revijs, Jacobus 49-50
 Ridder, Alfons de 87-88, 95-97, 122
 Rijmer, Jan de 71
 Rijswijk, Theodoor van 78
 Robidé van der Aa, C.P.E. 75
 Rodenbach, Albrecht 78
 Roelants, Maurice 94, 97
 Roelantslied, het 14
 Roland Holst, Adriaan 82
 Roland Holst, Henriette 85
 Roovere, Anthonis de 27
 Rotgans, Lukas 58
 Rubben 25
 Rubinstein, Renate 123
 Ruebsamen, Helga 123
 Ruusbroec, Jan van 17-18, 29
 Scaliger, Joseph 36
 Schendel, Arthur van 96-97
 Schermer, Lucas 58
 Schimmel, Hendrik Jan 70
 Schippers, K. 108-109
 Schneider, Carel 118
 Schouten, Wouter 48
 Scliverius, Petrus 36, 40
 Secundus, Janus 30, 37
 Six van Chandelier, Joannes 49
 'Slaet op den trommele van dirredomdeyne'
 34
 Slauerhoff, Jan Jacob 89, 94-95
 Sleutelaar, Hans 108
 Sluiter, Willem 49-50

- Smeeks, Hendrik 60
 Spiegel, Hendrik Laurensz. 37, 43
 Spinoy, Erik 122
 Springer, F., zie Carel Schneider
 Spul van sinnen van die siecke stadt 31
 Stalpart van der Wiele, Joannes 51
 Staring, A.C.W. 74, 112
 Starter, Jan Jansz. 52
 Statenbijbel 48-49
 Stoke, Melis 22
 Streuvels, Stijn 79
 Suster Bertken 18
 Swaanswijk, Bert 104-106, 112
 Swaen, Michiel de 55
 Tamar, zie Renate Rubinstein
 Teirlinck, Herman 79
 Tegnagel, Mattheus Gansneb 52
 Tepper, Nanne 123
 Timmerman, Petronella Johanna de 65
 Tirade 114
 Tollens, Hendrik 74-75
 Truwanten 25
 Uphoff, Manon 123
 Utenbroeke, Philip 22
 Vaandrager, C.B. 108
 Valerius, Adriaan 35
 Vanden Levene Ons Heren 18
 Van den vos Reynaerde 7, 23-24, 28
 Van dHeilige cruysdach 25
 Van Nu en Straks 79
 Van Onser Zueter Vrouwen kerckgang 25
 Vasalis, M. 100
 Veer, Gerrit de 48
 Veldeke, Hendrik van 7, 13-14
 Velthem, Lodewijk van 15, 22
 Verhagen, Hans 108
 Vermeylen, August 79
 Verwey, Albert 80, 82, 86
 Vestdijk, Simon 96-97, 103
 Vinkenoog, Simon 104
 Visscher, Roemer 37, 43-45
 Visscher, Anna Roemers 43-44, 51
 Visscher, Maria Tesselschade Roemers 7, 43-44, 51
 Vleugel, Guus 61
 Vliet, Eddy van 122
 Vollenhove, Johannes 49-50
 Vondel, Joost van den 38, 41-45, 50-51, 58-59, 85, 107
 Vorstenbosch, Ton 61
 Vos, Jan 54
 Voskuil, J.J. 125
 Vosmaer, Carel 80
 Vossius, Gerardus 36, 44
 Vostaert, Pieter 15
 Vries, Hendrik de 89
 Vries, Theun de 93
 Vroman, Leo 108
 Vulgaat 18
 Walewein ende Keye 15
 Wallis, A.S.C., zie Adèle Opzoomer
 Walschap, Gerard 94, 97
 Walter, W.G.E., zie Virginie Loveling
 Wellekens, Jan Baptista 59
 Wevel, Gillis de 19
 Weyerman, Jacob Campo 53
 'Wilhelmus' 7, 35
 Willems, Jan Frans 77-78
 Wilmink, Willem 21
 Winter ende somer 25
 Winter, Leon de 116
 Wit, Augusta de 87
 Witsen, Nicolaas 48
 Woestijne, Karel van de 79
 Wolff, Betje 64-65, 67
 Wolkers, Jan 108-110
 Zeeus, Jacob 58
 Zeggelen, Jan van 71
 Zielens, Lode 97
 Zoet, Jan 50
 Zuylen, Belle van 66-67
 Zwagerman, Joost 122-123, 125